

УДК 7.045+687.16:
371(477)

DOI:10.30857/2617-
0272.2020.4.5.

ВАСИЛЬЄВА О. С., ПАШКЕВИЧ К. Л., ВАСИЛЬЄВА І. В.,
ГРИЧАНЮК О. В., КАЛУН О. Ю.
Київський національний університет технологій та дизайну

ЛОГОТИП ТА ЕМБЛЕМА ЯК СКЛАДОВІ ФІРМОВОГО СТИЛЮ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Метою статті є виявлення характерних особливостей дизайну елементів фірмового стилю, що використовуються в шкільному форменому костюмі в Україні.

Методологія. Методологічною основою дослідження є комплексний підхід, методи візуально-аналітичного аналізу об'єкту дослідження, систематизація різновидів емблем та логотипів закладів освіти України.

Результати. Об'єктами аналізу стали зразки емблем та логотипів закладів освіти України які є візуальними символами школи та частиною дизайну шкільного форменого костюму. Проаналізовано та виокремлено найбільш характерні художньо-композиційні рішення емблем шкільних закладів освіти України: основні їх типи, характерну символіку та кольорові рішення. Запропоновано типологію графічних елементів, що використовуються в емблемах, як засоби комунікації за смисловим значенням для створення іміджу та бренду навчального закладу. Визначено основні типи логотипів, що використовуються в дизайні шкільного форменого костюму закладів освіти України.

Наукова новизна. Систематизовано графічні елементи емблем закладів освіти України за їх змістовним значенням. Визначено характерні варіації поєднання графічних елементів та кольорів в фірмовій символіці закладів освіти України. Визначено основні типи логотипів, що використовуються в дизайні шкільного форменого костюму в Україні.

Практична значущість. Розроблена систематизація графічних елементів емблем закладів освіти України дозволила узагальнити художньо-композиційні особливості їх фірмового стилю і особливості їх використання у дизайні шкільного форменого одягу для візуальної репрезентації та трансляції цінностей і основних характеристик навчального закладу. Матеріали дослідження можуть бути використані при розробці фірмового стилю та дизайну сучасного шкільного форменого одягу. Результати дослідження можуть бути використані при подальших наукових дослідженнях з дизайну шкільного форменого одягу.

Ключові слова: фірмовий стиль; емблема; шкільний формений одяг; дизайн; логотип; ідентифікація.

Вступ. Дослідження дизайну сучасних шкільних формених костюмів охоплює широке коло питань, що виходять за межі мистецтвознавства та стосуються більшості гуманітарних, соціальних і технічних дисциплін у контексті мистецтвознавства, історії та композиції костюма. При визначенні поняття шкільного форменого одягу сьогодні можна виділити кілька значень: 1) уніформа (робочий одяг учня, одяг для навчання); 2) елемент корпоративної культури (ідентифікація належності до певного навчального закладу) [6]. Аналіз функцій шкільного

форменого одягу показав, що цей вид асортименту поєднує, з одного боку, утилітарні функції як уніформа (захисний, робочий, повсякденний одяг) та соціально-естетичні функції як елемент корпоративної культури (фірмовий стиль та дрес-код).

Фірмова візуальна ідентичність, що допомагає розпізнати члена організації (вчителя, учня), може здійснюватися за допомогою атрибутів фірмового стилю: елементів фірмового стилю (символів, знаків, гербів), корпоративного кольорового вирішення, силуетної форми, елементів-символів. Як оздоблення в

дизайні сучасних формених шкільних костюмів закладів освіти різних країн світу часто використовуються елементи фірмового стилю. Визначення принципів формування елементів фірмового стилю закладів освіти та їх використання в дизайні шкільного форменого костюму дає можливість систематизувати дану інформацію для пошуку нових оригінальних ідей в розробці зразків та колекцій шкільного одягу.

Аналіз попередніх досліджень. В багатьох школах світу сьогодні в освітньому процесі використовують шкільний формений одяг, що виокремлює учня та ідентифікує його приналежність до певного навчального закладу. Вишита або друкowana на шкільному одязі емблема або логотип виконує інформативну функцію, слугує засобом ідентифікації учня. Дослідження, присвячені дизайну логотипів та емблем проводили V. Adir, G. Adir, N.-E. Pascita [1], O.C. Бадмаєва [2], Л.А. Бодьян, А.Н. Бодьян, Т.Д. Родимова [4], М.С. Гніденко, В.В. Колесніков [7], П.В. Дьомін [8, 9] та інші.

Авторами V. Adir, G. Adir, N.-E. Pascita [1] досліджено дизайн фірмових знаків, їх композиції та складових, проведено аналіз сучасних типів композиції фірмової символіки. Автори М.С. Гніденко, В.В. Колесніков [7] досліджували особливості дизайну логотипу як основи фірмового стилю та значення образів і кольорів, які використовуються при його створенні. Проблематика розробки фірмового стилю закладів вищої освіти розглядалися в роботах [4, 8, 9].

Л.А. Бодьян, А.Н. Бодьян, Т.Д. Родимова [4] досліджували особливості розробки фірмового стилю закладів вищої освіти: основні етапи розробки та складові елементи (колір, структуру тощо). Автори зазначають, що графічне і смислове рішення всіх складових базових стилеутворюючих елементів фірмового стилю є вираженням ідеального образу, що повинен виражати фірмовий стиль закладу освіти. Роботи [8, 9] присвячені

дослідженню емблеми як візуальної репрезентації закладу вищої освіти та аналізу особливостей дизайну емблем закладів вищої освіти Росії (характерні колірні комбінації, символіка, форма тощо).

Фірмовий стиль в дизайні уніформи досліджувала O.C. Бадмаєва [2]. В своїй роботі, яка присвячена дослідженням технологій дизайн-проектування фірмового стилю в костюмі, вона зазначала, що при проектуванні уніформи, зокрема шкільного форменого костюму, як частини корпоративного іміджу закладу освіти різних рівнів, потрібно враховувати не лише образне вирішення костюма, а й інформаційну функцію, яку можуть виконувати логотип або емблема.

Аналіз літературних джерел показав, що дослідження логотипів та емблем закладів освіти України висвітлено не достатньо. Проведені дослідження [5] дизайну емблем та логотипів закладів освіти країн світу показали їх актуальність в дизайні шкільних формених костюмів, дали можливість визначити їх основні типи та показали, що кожна країна має певні особливості в дизайні шкільної фірмової символіки. Відповідно до зазначеного вище, актуальною проблемою є визначення основних принципів утворення графічних елементів фірмового стилю закладів освіти України та визначення їх типів та типової символіки.

Постановка завдання. Позиціонування закладу освіти перед своєю цільовою аудиторією стає важливим фактором реальної успішності його на ринку освітніх послуг. У зв'язку з цим багато освітніх закладів в Україні створюють свій бренд, фірмовий стиль, який сприяє зростанню їх престижу, конкурентоспроможності і згуртовує колектив учнів та вчителів навколо єдиної системи ідентифікації. Одним з ключових механізмів процесу розробки бренду є створення системи візуальної репрезентації закладу освіти, тобто його фірмового стилю. Тому при

розробці колекцій шкільного форменого одягу одним з актуальних напрямів сьогодні є адресний дизайн шкільного костюму для учнів певних закладів освіти. Елементи фірмового стилю – емблема та логотип часто використовуються в дизайні шкільної уніформи як декоративний елемент. Метою статті є дослідження елементів фірмового стилю закладів освіти України – емблем, логотипів та їх складових. Із сформульованої мети випливають такі завдання: провести аналіз існуючих типів емблем та логотипів закладів освіти України, визначити особливості їх дизайну: форму, колірну гаму, символіку тощо.

Результати дослідження. Відомо, що фірмовий стиль в дизайні шкільного форменого костюму найчастіше використовується для оздоблення у вигляді шеврону, вишивки або друкованого рисунку. Як показали дослідження шкільних формених костюмів світу в їх дизайні найчастіше використовуються логотип та емблема. Аналіз існуючих сьогодні елементів фірмового стилю в шкільному форменому одязі показав, що сьогодні в дизайні форменого одягу українських шкіл застосовані такі елементи фірмового стилю: вишиті емблеми на піджаку або жакеті, надрукована символіка на аксесуарах (краватці, нашійній хустці тощо).

Аналіз наукових робіт, присвячених фірмовій символіці та дизайну шкільного форменого одягу, показав, що фірмовий стиль є важливою атрибутикою в діяльності багатьох престижних закладів освіти. Колір або кольорові поєднання в шкільному костюмі, логотип, силует, пропорції, оздоблювальні елементи та ідентифікаційні знаки є основними інструментами розпізнавання та пізнаваності учнів. Фірмовий стиль у форменому костюмі практикують престижні заклади освіти світу, а в Україні фірмовий стиль в одязі використовують переважно приватні школи, філії іноземних навчальних закладів та ліцеї і гімназії, що створені на базі

національних університетів. Шкільний формений костюм як елемент фірмового стилю закладу освіти можна розглянути як один зі складових корпоративно-естетичних знаків, що здійснюють такі функції:

- ідентифікація – завдяки фірмовому стилю можна розпізнати учня закладу освіти або школи;

- дисципліна і контроль (безпека) – ідентифікація фірмового стилю костюма дає можливість контролювати учнів та спонукати до дотримання певних правил поведінки (корпоративний етикет);

- реклама – наявність фірмового стилю суттєво підвищує ефективність реклами закладу освіти, викликаючи певні асоціативні образи та більше запам'ятовуючись, що може підвищити рейтинг школи або освітнього закладу.

Основна риса емблеми – це насиченість зображення символічними конструкціями, що відображає певний образ установи чи підприємства, на відміну від логотипу, який часто є суто графічним знаком, основною метою якого є пізнаваність та запам'ятовування [3]. Емблема часто використовується в шкільній уніформі як декоративний елемент фірмової символіки для трансляції цінностей і основних характеристик навчального закладу за допомогою зображених на ньому графічних елементів. Тому для аналізу емблем як елементів фірмової символіки закладів освіти України був використаний семіотичний аналіз візуальних образів, що використовуються в їх дизайні.

Джерелом інформації про фірмовий стиль навчальних закладів України та їх емблеми були веб-сайти шкіл, гімназій та ліцеїв. Веб-сайти сьогодні мають виняткову важливість при трансляції фірмового стилю і символіки будь-якої організації, оскільки вони є однією з головних платформ позиціонування для своїх цільових аудиторій, формують їх сприйняття і впливають на затребуваність освітніх

послуг [6]. Відомо, що символи, які найчастіше використовуються в емблемах, можна класифікувати на предметні, анімалістичні та рослинні. Предметну символіку, анімалістичну символіку, що використовується в дизайні шкільних емблем закладів і установ України, можна в свою чергу визначити як: національну (державну), гербову, освітню, галузеву, антропоцентричну. Слід зазначити, що в дизайні емблем освітніх закладів України використовуються від 2 до 7 символів, а найбільш поширені емблеми з 3–

4 символами. Розглянемо особливості символіки емблем українських шкіл більш докладно.

Національна та державна символіка – це символи державності, регіональної приналежності і історично символи, що пов'язані з історією України. Офіційна державна символіка – прапор і герб України, використання яких може мати іміджеву сторону, коли школа демонструє приналежність до системи української освіти.

Рис. 1. Емблема школи № 248, м. Київ, Україна

Рис. 2. Емблема ліцею № 208, м. Київ, Україна

Рис. 3. Емблема Слов'янської гімназії, м. Київ, Україна

Рис. 4. Емблема ліцею міжнародних відносин № 51, м. Київ, Україна

Рис. 5. Емблема ліцею ім. І. Франка № 51, м. Львів, Україна

Рис. 6. Емблема НВК Ерудит, м. Київ, Україна

Рис. 7. Емблема Львівської академічної гімназії, м. Львів, Україна

Рис. 8. Емблема Києво-Печерського ліцею № 171, м. Київ, Україна

Рис. 9. Емблема школи № 316, м. Київ, Україна

На емблемах з національною символікою також можуть використовуватись символи міста або місцевості, де розташований освітній заклад (герб, прапор області або краю, відомі пам'ятки регіону тощо).

Національна символіка використовується сьогодні часто і зустрічається в більшості емблем закладів освіти, які пов'язані з установами правопорядку, фізичної культури і спорту, або створених на базі національних університетів. Як приклад використання національної символіки можна навести емблеми школи № 248 (м. Київ) та ліцею № 208 (м. Київ). В емблемі школи № 248 використано зображення пам'ятника засновникам Києва (рис. 1), а в емблемі ліцею № 208 – тризуб (рис. 2). Зображення українського прапора часто використовують як тло в емблемі (рис. 3), або як стилізовані кольорові жовто-блакитні (жовто-сині) зображення у вигляді плям (рис. 4, рис. 5). Рослинні державні символи України, що використовуються в дизайні емблем, – це зображення гілок калини, листя дубу, квітки соняшника, колосся пшениці; регіональні – це зображення свічок та листя каштана символів м. Києва, гілок та дерев липи – символів м. Харкова тощо. Анімалістичні державні символи – зображення тварин, що є символом або використовуються в гербі місцевості. Як приклад можна навести використання зображень лева в емблемах освітніх закладів м. Львова.

Гербову символіку в емблемах можна визначити як штучні фігури, виготовлені людиною, що використовуються в геральдичній символіці: зброя, щити, смолоскипи, орденів, та лаврові вінки. Подібна символіка має позитивні асоціації в загальнокультурному сприйнятті і тому освітні заклади часто її використовують. Проведені дослідження показали, що в емблемах шкіл України найчастіше використовують зображення щита (рис. 6), факелу (рис. 7), проте найбільш поширеним символом є лавровий вінок,

зображення якого часто розташовують по краям емблем круглої форми (рис. 1, рис. 8), зверху, знизу або в центрі композиції (рис. 3, рис. 4).

Галузеві символи найчастіше використовуються школами і ліцеями, що мають конкретний напрям галузевого навчання (рис. 10 – рис. 21). Так, для спецшкіл і ліцеїв технічного профілю символами найчастіше є різні механізми або символи, які пов'язані з галузевим напрямом. Як приклад можна навести емблему Технічного ліцею м. Києва, що містить символічні зображення шестерні, циркулю, книги та атому (рис. 10), та емблему Авіакосмічного ліцею (м. Київ), що містить зображення зірки, крил, свічки та книги (рис. 11). Для ліцеїв річкового і морського транспорту характерним є використання зображення якоря, кораблів, вітрил, штурвалу (рис. 12). Різноманітні символи використовуються для спецшкіл з творчим ухилом залежно від виду мистецтва: для художніх шкіл – палітра, пензлики, фарби; для музичних шкіл – ноти, музичні інструменти (рис. 13).

В закладах освіти медичної галузі часто використовують такі символи як серце, хрест, крапля, мікроскоп, медична чаша (рис. 14, рис. 15). Часто в емблемах спецшкіл і ліцеїв трапляються символи, що вказують на окремі галузі знань, навчання по профілях яких ведеться в навчальному закладі. Наприклад, на емблемах можна зустріти фізичні, хімічні, математичні знаки і формули, що вказують на спеціалізацію школи або ліцею (рис. 16 – рис. 18).

В дизайні фірмової символіки закладів освіти підкреслюються свою приналежність до сфери освіти за допомогою використання загальнокультурних графічних зображень, які асоціюються з призначенням і головною функцією навчального закладу. Дана символіка є універсальною для сфери освіти і має широке поширення.

Рис. 10. Емблема Технічного ліцею, м. Київ, Україна

Рис. 11. Емблема Авіаційного ліцею Національного авіаційного університету, м. Київ, Україна

Рис. 12. Емблема Миколаївського морського ліцею імені професора Александра, м. Миколаїв, Україна

Рис. 13. Емблема дитячої школи мистецтв № 4, м. Київ, Україна

Рис. 14. Емблема Дніпропетровського обласного медичного ліцею-інтернату «Дніпро», м. Дніпро, Україна

Рис. 15. Емблема Медичної гімназії № 33, м. Київ, Україна

Рис. 16. Емблема гімназії «Гармонія», м. Харків, Україна

Рис. 17. Емблема спеціалізованої школи №155, м. Київ, Україна

Рис. 18. Емблема Технічного ліцею Національного технічного університету України «КПІ»

Рис. 19. Емблема Кловського ліцею іноземних мов №77, м. Київ, Україна

Рис. 20. Емблема Козацької гімназії № 283, м. Київ, Україна

Рис. 21. Емблема школи «Оптіма», м. Київ, Україна

а

б

в

Рис. 22. Фірмова символіка Міжнародної школи «Печерськ», м. Київ, Україна:
а – емблема; б – варіанти логотипів; в – використання логотипу в форменому костюмі

а

б

Рис. 23. Фірмова символіка ліцею «Поділ», м. Київ, Україна:
а – логотип; б – шеврон

а

б

Рис. 24. Фірмова символіка гімназії «Престиж», м. Київ, Україна: а – емблема; б – шеврон

а

б

в

Рис. 25. Фірмова символіка Києво-Печерського ліцею № 171, м. Київ, Україна:
а – емблема; б – шеврон; в – використання логотипу в форменому костюмі

а

б

в

Рис. 26. Фірмова символіка навчально-виховного комплексу «Домінанта», м. Київ, Україна:
а – емблема; б – шеврон; в – використання логотипу в форменому костюмі

Прикладами предметної освітньої символіки на емблемах середніх шкіл, гімназій і ліцеїв є зображення сувої, книги, конфедератки, пера (як відсилання до традиційної форми навчання) та інших атрибутів знань і процесу навчання.

Анімалістична освітня символіка теж поширена в емблемах освітніх закладів України. На емблемах шкіл України часто можна побачити зображення сови, чайок, лелек, орлів (рис. 19). Можна зустріти зображення звірів, наприклад, лева, які можуть відсилати до думки про силу природи, яку «покликані приборкати знання».

Антропоцентричний символ – це символ, який співвідноситься з людським буттям. Школи часто використовують відсилання до історичного та людського коріння, посилюючи символічну цінність емблеми конкретним персонажем. Так, серед цього типу символіки на емблемах зустрічаються вигадані персонажі: давньогрецькі боги та їхні атрибути, національні міфологічні істоти, роботи, зображення абстрактних людей. Використання кожного з цих елементів часто не має однозначних культурних асоціацій. Часто зображення абстрактних людей мають відсилання до гуманітарного профілю освіти в навчальному закладі і транслиують цінності гуманізму. Як приклад такої символіки можна навести емблему Козацької гімназії № 283 (м. Київ), на якій зображено двох січових козаків із зброєю та щитом (рис. 20), та емблему школи «Оптіма» (м. Київ), що містить стилізоване зображення дитини (рис. 21).

Аналіз фірмової символіки, яка використовується в дизайні сучасного шкільного форменого костюму в освітніх закладах України показав, що сьогодні актуальним є використання емблем та логотипів. Логотипи можуть бути двох типів: графічні, що розроблені на основі емблеми закладу освіти; текстові, що складаються з абрєвіатури чи повного напису назви школи. Як приклад логотипу-абрєвіатури можна навести фірмову символіку Міжнародної школи «Печерськ» (м. Київ), логотип якої є стилізо-

ваним зображенням заголовних літер, що зображені на емблемі (рис. 22). Слід зазначити, що логотип як елемент фірмового стилю освітніх закладів України мало поширений та в основному розробляється для вишивки на одязі та шевронах. Однобарвні емблеми та графічні логотипи найбільш поширені і часто розроблені на основі багатобарвних емблем саме для вишивки, або на основі спрощення малюнку однобарвних емблем (рис. 23, рис. 24).

На рис. 25 представлено емблему та шеврон Києво-Печерського ліцею № 171, де можна побачити, що вишивка шеврона практично повторює малюнок емблеми у більш спрощеному варіанті. Багатобарвні логотипи для шевронів теж можуть створюватись методом спрощення, при цьому, залишають загальні пізнавані накреслення та елементи емблем та прибирають дрібні деталі. Як приклад можна навести логотип гімназії «Престиж» (м. Київ), де логотип зберігає основні впізнавані кольори та елементи: веселку, коло, зірку та напис.

Проведений аналіз показав, що фірмова символіка – емблема та логотип в дизайні форменого костюму шкіл України може використовуватись: 1) як шеврони, які нашивають на пілочку жакета чи піджака на рівні грудей (рис. 23 – рис. 26); 2) як вишивку на деталях складових елементів костюму (рукаві або спинці джемперу тощо) (рис. 22); 3) як вишивку або друк на аксесуарах: краватках, хустках тощо.

Висновки. Аналіз емблем освітніх закладів України показав, що їх дизайн має характерні ознаки: 1) шкільна емблема найбільш розповсюджений тип фірмової символіки в навчальних закладах України; 2) символи та зображення, що використовуються в дизайні фірмових елементів закладів освіти України, найчастіше пов'язані з національною символікою і склалися під впливом національних та культурних традицій та асоціацій; 3) основні кольори, які найчастіше використовуються в дизайні фірмової символіки в українських

школах, – жовтий, синій (блакитний), зелений, червоний (бордовий); 4) найбільш поширена форма емблеми: коло та щит.

Література

1. Adir V., Adir G., Pascita N.-E. How to design a logo. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 2014. Vol. 122. P. 140–144. URL: <https://cyberleninka.org/article/n/1173601>

2. Бадмаева Е. С. Технологии дизайн-проектирования фирменного стиля в костюме. *Технико-технологические проблемы сервиса. Научно-технический журнал. Санкт-Петербургский государственный экономический университет (СПбГЭУ)*. Санкт-Петербург, 2014. № 2 (28). С. 71–74. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/tehnologii-dizayn-proektirovaniya-firmennogo-stilya-v-kostyume>.

3. Барт Р. Система моды. Статьи по семиотике культуры. Москва: Изд-во им. Сабашниковых, 2003. 512 с.

4. Бод'ян Л. А., Бод'ян А. Н., Родимова Т. Д. Особенности разработки фирменного стиля на примере образовательного учреждения. *Международный журнал прикладных и фундаментальных исследований*. Москва. 2016. № 10. С. 494–489. URL: <https://www.applied-research.ru/ru/article/view?id=10376>.

5. Васильева О., Васильева І., Влох Є., Самборська Ю. Аналіз логотипів та емблем як елементів фірмового стилю навчальних закладів країн світу. *Актуальні проблеми сучасного дизайну: матеріали міжнар. наук.-практ. конф.*, Київ, 23 квітня 2020. Т. 2. С. 39–42. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/16101>.

6. Васильева О. С. Дизайн шкільного форменого одягу: функціональний та естетичний аспекти. *Art and Design*. 2019. №1(5). С. 58–68. DOI: 10.30857/2617-0272.2019.1.5.

7. Гніденко М. С., Колесніков В. В. Дизайн логотипу як основи фірмово стилю. *Вісник КНУТД. Серія: Технічні науки*. Київ, 2015. № 1 (82). С. 73–78. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/172>.

8. Демин П. В. Эмблема в визуальной репрезентации ВУЗа: классификация и семиотика визуальных образов. *Университетское управление: практика и анализ*. 2018. № 6. С. 8–23. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/emblema-v-vizualnoy-reprezentatsii-vuza-klassifikatsiya-i-semiotika-vizualnyh-obrazov>.

9. Демин П. В., Пашков С. Г. Символика университета в восприятии студентов. *ИНТЕРакция, ИНТЕРвью. ИНТЕРпретация*. 2015. № 10. С. 91–100. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/simvolika-universiteta-v-vospriyatii-studentov>.

References

1. Adir, V., Adir, G., Pascita, N.-E. (2014). How to design a logo. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 122. 140–144. URL: <https://cyberleninka.org/article/n/1173601> [in English].

2. Badmaeva, E.S. (2014). *Tekhnologii dizajn-proektirovaniya firmennogo stilya v kostyume* [Technologies of corporate style design in a suit]. St. Petersburg State University of Economics. 2(28). 71–74. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/tehnologii-dizayn-proektirovaniya-firmennogo-stilya-v-kostyume> [in Russian].

3. Bart, R. (2003). *Sistema mody. Stat'i po semiotike kul'tury* [Fashion system. Articles on the semiotics of culture]. Moscow [in Russian].

4. Bod'yan, L.A., Bod'yan, A.N., Rodimova, T.D. (2016). *Osobennosti razrabotki firmennogo stilya na primere obrazovatel'nogo uchrezhdeniya* [Features of the development of corporate identity on the example of an educational institution]. *International Journal of Applied and Basic Research*. 10. 494–489. URL: <https://www.applied-research.ru/ru/article/view?id=10376> [in Russian].

5. Vasylieva, O., Vasylieva, I., Vlokh, Ye., Samborska, Yu. (2020). *Analiz lohotypiv ta emblem yak elementiv firmovoho styliu navchalnykh zakladiv krain svitu* [Analysis of logos and emblems as elements of corporate identity of educational institutions around the world]. *Topical issues of modern design: II International Scientific Conference*, 2. 39–42. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/16101> [in Ukrainian].

6. Vasylieva, O.S. (2019). *Dyzain shkilnoho formenoho odiahu: funktsionalnyi ta estetychnyi aspekty* [Design of school formed clothing: functional and esthetic aspects]. *Art and Design*. 1(5). 58–68. DOI: 10.30857/2617-0272.2019.1.5 [in Ukraine].

7. Hnidenko, M.S., Kolesnikov, V.V. (2015). *Dizain lohotypu yak osnovy firmovo styliu* [Logo design as the basis of corporate identity]. *Bulletin of the Kyiv National University of Technologies and Design*, 1(82). 73–78. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/172> [in Ukrainian].

8. Dyomin, P.V. (2018). Emblema v vizualizacii reprezentacii VUZa: klassifikaciya i semiotika vizual'nyh obrazov [The emblem in the visualization of the representation of the university: classification and semiotics of visual images]. University management: practice and analysis. 6. 8–23. URL: [https://cyberleninka.ru/article/n/emblema-v-](https://cyberleninka.ru/article/n/emblema-v-vizualnoy-reprezentatsii-vuza-klassifikatsiya-i-semiotika-vizualnyh-obrazov)

[vizualnoy-reprezentatsii-vuza-klassifikatsiya-i-semiotika-vizualnyh-obrazov](https://cyberleninka.ru/article/n/emblema-v-vizualnoy-reprezentatsii-vuza-klassifikatsiya-i-semiotika-vizualnyh-obrazov) [in Russian].

9. Dyomin, P.V., Pashkov, S.G. (2015). Simvolika universiteta v vospriyatii studentov [University symbolism as perceived by students]. Interaction, Interview, Interpretation. 10. 91–100. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/simvolika-universiteta-v-vospriyatii-studentov> [in Russian].

LOGOTYPE AND EMBLEM AS CONSTITUENTS OF CORPORATE IDENTITY OF EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS OF UKRAINE

VASYLIEVA O.S., PASHKEVICH K.L., VASYLIEVA I.V., GRICHANYUK O.V., KALUN O.Yu.

Kyiv National University of Technologies and Design

Purpose. The purpose of this article is to identify the characteristic design features of the corporate identity elements used in school uniforms in Ukraine, which have developed under the influence of national and cultural traditions. The objects of analysis were samples of emblems and logos of Ukrainian educational schools, which are visual symbols of the school and part of the design of a school uniform.

Methodology. Methodological basis of research is complex approach, methods of visually analysis of research object, systematization of varieties of emblems and logotypes of educational school of Ukraine.

Results. The most characteristic artistically-composition decisions of emblems of educational school of Ukraine are analysed and distinguished: their basic types, characteristic symbolics and colour decisions. The typology of the graphical elements used in emblems, as means of communication, is offered by semantic value for producing an image and corporate identity of educational school. The basic types of the logotypes used in the design of school uniform suit of school of Ukraine.

Scientific novelty. The imagery of emblems of educational establishments of Ukraine are

ЛОГОТИП И ЭМБЛЕМА КАК СОСТАВЛЯЮЩИЕ ФИРМЕННОГО СТИЛЯ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ УКРАИНЫ

ВАСИЛЬЕВА О. С., ПАШКЕВИЧ К. Л., ВАСИЛЬЕВА И. В., ГРИЧАНЮК О. В., КАЛУН О. Ю.
Киевский национальный университет технологий и дизайна

Целью статьи является выявление характерных особенностей дизайна элементов фирменного стиля, используемых в школьном форменном костюме в Украине, которые сложились под влиянием национальных и культурных традиций и ассоциаций. Объектами анализа стали образцы эмблем и логотипов учебных заведений Украины, которые являются визуальными символами школы так и частью дизайна школьного форменного костюма.

Методология. Методологической основой исследования является комплексный подход, методы визуально-аналитического анализа объекта исследования, систематизация разновидностей эмблем и логотипов учебных заведений Украины.

Результаты. Проанализированы и выделены наиболее характерные художественно-композиционные решения эмблем учебных заведений Украины: основные их типы, характерную символику и цветовые решения. Предложена типология графических элементов, используемых в эмблемах, как средства коммуникации по смысловому значению для создания имиджа и бренда учебного заведения. Определены основные типы логотипов, используемых в дизайне школьного форменного костюма учебных заведений Украины.

Научная новизна. Систематизированы графические элементы эмблем учебных заведений Украины по их смысловому

systematized by their semantic value. Characteristic variations of combination of clip arts and colour combinations are certain in the brandname symbolics of educational establishments of Ukraine. The basic types of the logotypes used in the design of school uniform suit in Ukraine.

Practical significance. Classification of graphical elements of emblems of educational establishments of Ukraine is worked out allowed to generalize the artistically-composition features of their brandname style and feature of their use in a design school service dress for visual репрезентации and translation of values and basic descriptions of educational establishment. Research materials can be used for development of brandname style and design modern school uniform.

Key words: *corporate identity; emblem; school uniform; design; logotype; authentication.*

значенню. Определены характерные вариации сочетания графических элементов и цветовых сочетаний в фирменной символике учебных заведений Украины. Определены основные типы логотипов, используемых в дизайне школьного форменного костюма в Украине.

Практическая значимость. Разработана классификация графических элементов эмблем учебных заведений Украины позволила обобщить художественно-композиционные особенности их фирменного стиля и особенности их использования в дизайне школьной форменной одежды для визуальной репрезентации и трансляции ценностей и основных характеристик учебного заведения. Материалы исследования могут быть использованы при разработке фирменного стиля и дизайна современной школьной форменной одежды.

Ключевые слова: *фирменный стиль; эмблема; школьная форменная одежда; дизайн; логотип; идентификация.*

ІНФОРМАЦІЯ
ПРО АВТОРІВ:

Васильєва Олена Сергіївна, канд. техн. наук, доцент кафедри дизайну, Київський національний університет технологій та дизайну, ORCID 0000-0002-9275-0591, Scopus 57062971800, **e-mail:** lenawasilyeva@gmail.com

Пашкевич Калина Лівіанівна, д-р техн. наук, професор кафедри ергономіки і дизайну, Київський національний університет технологій та дизайну, ORCID 0000-0001-6760-3728, Scopus 57191851112, **e-mail:** kalina.pashkevich@gmail.com

Васильєва Ірина Валентинівна, доцент КНУТД, доцент кафедри ергономіки і дизайну, Київський національний університет технологій та дизайну, ORCID 0000-0002-1737-4071, **e-mail:** mirtochka@gmail.com

Гричанюк Оксана Василівна, магістр, кафедра ергономіки і дизайну, Київський національний університет технології та дизайну, ORCID 0000-0001-7676-5470, **e-mail:** sh9-3grichaniuk6@ukr.net

Калун Ольга Юріївна, магістр, кафедра ергономіки і дизайну, Київський національний університет технології та дизайну, ORCID 0000-0002-9626-761X, **e-mail:** okalun@ukr.net

Цитування за ДСТУ: Васильєва О. С., Пашкевич К. Л., Васильєва І. В., Гричанюк О. В., Калун О. Ю. Логотип та емблема як складові фірмового стилю закладів освіти України. *Art and design*. 2020. №4(12). С. 70–80.

<https://doi.org/10.30857/2617-0272.2020.4.5>

Citation APA: Vasylieva, O.S., Pashkevich, K.L., Vasylieva, I.V., Grichanyuk, O.V., Kalun, O.Yu. (2020) Logotype and Emblem as Constituents of Corporate Identity of Educational Establishments of Ukraine. *Art and design*. 4(12). 70–80.